

Sag T-209/01

Honeywell International, Inc. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Annullationssøgsmål — konkurrence — Kommissionens beslutning om en fusions uforenelighed med fællesmarkedet — forordning (EØF) nr. 4064/89 — partiel anfægtelse af beslutningen uden relevans for sagens afgørelse — luftfartsmarkeder — søgsmålet kan ikke medføre annullation af beslutningen«

Rettens dom (Anden Udvidede Afdeling) af 14. december 2005 II - 5532

Sammendrag af dom

- 1. Annullationssøgsmål — genstand — beslutning på området for fusionskontrol — beslutning, der støttes på flere begrundelser, som hver især udgør et tilstrækkeligt grundlag for konklusionen — sagsøgeren påberåber sig alene anbringender vedrørende en fejl eller en anden ulovlighed, der kun påvirker en enkelt af disse begrundelser — sagen forkastes (Rådets forordning nr. 4065/89, art. 2, stk. 3)*

2. *Retspleje — stævning — formkrav — fastlæggelse af søgsmålets genstand — kort fremstilling af søgsmålsgrundene — tilsvarende krav i forbindelse med klagepunkter, der fremføres til støtte for et anbringende — klagepunkter, der ikke fremgår af stævningen — generel henvisning til andre skriftlige indlæg, der er vedlagt som bilag til stævningen — afvisning — realitetsbehandling af en henvisning til skriftlige indlæg, der er indgivet til den samme retsinstitans i en anden sag — bedømmelse af hver enkelt sag — afgørende betingelse — parterne og navnlig sagsøgerne identiske i de to sager*
(Domstolens statut, art. 21; Rettens procesreglement, art. 43, stk. 1, og art. 44, stk. 1)
 3. *Retspleje — forening af to sager, der er anlagt af forskellige sagsøgere — ingen påvirkning af rækkevidden af den stævning, som er indgivet separat af hver af de to sagsøgere*
(Rettens procesreglement, art. 50)
 4. *Konkurrence — fusioner — bedømmelse af foreneligheden med det fælles marked — ingen skabelse eller styrkelse af en dominerende stilling, som begrænser konkurrencen — de berørte markeders pluralitet — betingelse ikke opfyldt for et af markederne — forbud*
(Rådets forordning nr. 4064/89, art. 2, stk. 3)
 5. *Konkurrence — fusioner — administrativ procedure — Kommissionen ikke forpligtet til at anføre sit standpunkt vedrørende en eventuel løsning på problemer, der forudgående er konstateret i perioden mellem afsendelsen af klagepunktsmeddelelsen og vedtagelsen af den endelige beslutning*
 6. *Annulationsøgsmål — søgsmålsgrunde — begreb — elementer i en stævning, hvori der er nedlagt påstand om annullation, der er anført i den del, der vedrører sammenfatningen af beslutningen — omfattet — betingelse — klar og utvetydig anfægtelse af gyldigheden af de konstateringer, der fremgår af den anfægtede beslutning*
-
1. Såfremt visse dele af begrundelsen for en beslutning i sig selv i tilstrækkelig grad begrundes denne, er det under alle omstændigheder uden betydning for beslutningens konklusion, at andre dele af begrundelsen måtte være behæftet med fejl. Hvis konklusionen i en kommissionsbeslutning i øvrigt støttes på flere begrundelser, som hver især udgør et tilstrækkeligt grundlag for denne konklusion, skal beslutningen i princip kun annulleres, hvis hver enkelt af disse begrundelser er ulovlige. I et sådant tilfælde kan en fejl eller en anden ulovlighed, der kun påvirker en enkelt af disse begrundelser, ikke bevirke, at den omtvistede beslutning må annulleres, hvis den i det konkrete tilfælde ikke har haft nogen bestemmende betydning for den konklusion, institutionen er nået til. For så vidt som en begrundelse, der udgør et tilstrækkeligt grundlag for en

beslutnings konklusion, ikke er blevet anfægtet af en sagsøger i et annullationsøgsmål, skal denne begrundelse, og følgelig den retsakt, der bygger herpå, anses for lovlig og velfunderet.

ikke er tilstrækkeligt angivet i stævningen, skal afvises. Da der er tale om en ufravigelig procesforudsætning, påser Retten om nødvendigt af egen drift, at den er opfyldt.

Dette gælder bl.a. i forbindelse med beslutninger på området for fusionskontrol. En beslutning om forbud skal således ikke annulleres med den begrundelse, at sagsøgeren har påvist en eller flere fejl i analysen af et eller flere markeder, når det ikke desto mindre fremgår af beslutningen om forbud, at den anmeldte fusion opfylder de kriterier, der begrundet et forbud i henhold til artikel 2, stk. 3, i forordning nr. 4064/89 på et eller flere andre markeder. Navnlig hvis begrundelserne vedrørende disse andre markeder ikke er anfægtet i stævningen, må de lægges til grund i den verserende sag, hvorfor sagen må forkastes i sin helhed.

Sagsøgerens korte fremstilling af søgsmålsgrundene skal være så klar og præcis, at sagsøgte får mulighed for at tilrettelægge sit forsvar og Retten for at træffe afgørelse i sagen, i givet fald uden at måtte indhente yderligere oplysninger. Tilsvarende krav gælder, når et argument fremføres til støtte for et anbringende.

(jf. præmis 48-50 og 96)

2. Det følger af artikel 21 i Domstolens statut og artikel 44, stk. 1, i Rettens procesreglement, at anbringender, der

I øvrigt kræves det for, at et søgsmål kan antages til realitetsbehandling, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som det støtter sig på, skal fremgå af selve stævningen på en sammenhængende og forståelig måde for at sikre retssikkerheden og en god retspleje. Selv om stævningens indhold på særlige punkter kan støttes og udbygges ved henvisninger til afsnit i dokumenter, der vedlægges som bilag til stævningen, kan der ikke ved en generel henvisning til andre dokumenter, herunder også dokumenter, der figurerer som bilag til stævningen, rådes bod på en undladelse af at anføre afgørende dele af den retlige

argumentation, der i medfør af de nævnte bestemmelser skal være indeholdt i stævningen. Det tilkommer nemlig ikke Retten ved hjælp af bilagene at forsøge at klarlægge, hvilke anbringender og argumenter der kan antages at udgøre grundlaget for søgsmålet, idet bilagene alene skal fungere som bevismateriale og et middel til sagens oplysning.

med den begrundelse, at de er blevet gjort gældende af en tredjepart for den samme retsinstans og i en anden sag, som der er henvist til i stævningen.

(jf. præmis 54-59, 61, 64 og 67)

Ganske vist har Fællesskabets retsinstanser, uagtet disse krav, i nogle tilfælde anerkendt muligheden for at fremsætte anbringender ved en henvisning til en anden sag, mens de har afvist denne mulighed i andre sager, uden i øvrigt — i hvert fald ikke udtrykkeligt — at have fastsat et afgørende kriterium herfor, idet der i den forbindelse tages hensyn til hver enkelt sags særlige omstændigheder. Men det skal i alle tilfælde fastslås, at det er en afgørende betingelse for, at anbringender, der hævdes fremsat gennem en henvisning til de skriftlige indlæg i en anden sag, kan antages til realitetsbehandling, at parterne og navnlig sagsøgerne er identiske.

3. Det følger af artikel 50 i Rettens procesreglement, at en kendelse om forening af sager ikke berører de pågældende sagers indbyrdes uafhængighed og selvstændige karakter, og at en bestemmelse om ophævelse af foreningen altid er mulig. En forening af to sager anlagt af forskellige sagsøgere kan således ikke ændre rækkevidden af de stævninger, som er indgivet separat i hver af de to sager, uden derved at tilsidesætte de særskilte søgsmåls indbyrdes uafhængighed og selvstændige karakter. At tage det modsatte synspunkt til følge ville medføre, at en processuel beslutning truffet af retsformanden på grundlag af dennes frie skøn kunne udvide stævningens rækkevidde og derved være bestemmende for retssagens udfald, hvilket ville tilføre dette et element af vilkårlighed.

(jf. præmis 70-72 og 75)

Det ville nemlig åbne mulighed for omgåelse af de ufravigelige krav i artikel 44, stk. 1, i Rettens procesreglement, såfremt anbringender, der ikke udtrykkeligt er anført i stævningen, admitteres

4. På området for fusionskontrol fremgår det af artikel 2, stk. 3, i forordning

nr. 4064/89, at hvis en anmeldt fusion mellem virksomheder, der er aktive på forskellige markeder, styrker en dominerende stilling på et enkelt marked med den virkning, at den faktiske konkurrence hæmmes på afgørende måde inden for fællesmarkedet, skal Kommissionen i princippet forbyde fusionen, selv hvis den ikke på nogen anden måde hindrer konkurrencen. Når Kommissionen successivt behandler flere markeder og konstaterer, at en dominerende stilling skabes eller styrkes på flere af disse markeder med den konsekvens, at den faktiske konkurrence væsentligt hindres, må den, medmindre andet udtrykkeligt fremgår af beslutningen, være af den opfattelse, at forholdene på hvert af disse markeder, der er et resultat af fusionen, i sig selv kunne have begrundet forbuddet mod den anmeldte fusion.

(jf. præmis 79)

5. På området for fusionskontrol har Kommissionen ikke, ud over forpligtelsen til at redegøre for de klagepunkter, den har medtaget i en meddelelse, og at supplere disse, hvis den efterfølgende beslutter at gøre nye indsigelser gældende, pligt til at anføre sit standpunkt vedrørende en

eventuel løsning på problemer, der forudgående er konstateret i perioden mellem afsendelsen af meddelelsen og vedtagelsen af den endelige beslutning.

(jf. præmis 99)

6. Selv om den del af en stævning, hvori der er nedlagt påstand om annullation, og som bærer overskriften »Sammenfatning af beslutningen«, som udgangspunkt ikke har til formål at skulle udgøre selvstændige anbringender til støtte for annullation af den anfægtede beslutning, men snarere at beskrive beslutningen, er det dog ikke muligt på forhånd at udelukke muligheden for, at denne del af stævningen kan indeholde et eller flere anbringender til støtte for påstanden om annullation. Det er dog kun, såfremt det — ud over den beskrivende funktion — klart og utvetydigt fremgår af en passage, der er anført under denne overskrift, at gyldigheden af den anfægtede beslutnings konklusioner anfægtes, at den i givet fald kan anses for et anbringende, uagtet stævningens struktur og den omhandlede passages indplacering i den generelle opbygning heraf.

(jf. præmis 106)